

POSTANOWIENIE

18 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Jacek Grela

na posiedzeniu niejawnym 18 lipca 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa M. K.
przeciwko Syndykowi masy upadłości Bank spółce akcyjnej w W.
o ustalenie i zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej M. K.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 11 sierpnia 2022 r., VI ACa 372/21,

- 1. zawiesza postępowanie na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c.;**
- 2. wzywa Syndyka M. K. do udziału w sprawie;**
- 3. podejmuje zwieszone postępowanie z udziałem po stronie pozwanej Syndyka masy upadłości Bank spółki akcyjnej w W.;**
- 4. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 22 lutego 2021 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo M. K. przeciwko Bank spółce akcyjnej w W..

Wyrokiem z 11 sierpnia 2022 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację powódki.

W skardze kasacyjnej powódka, jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, wskazała na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Zdaniem skarżącej w sprawie występują istotne zagadnienia prawne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (zob. postanowienia SN: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03; z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07; z 26 września 2005 r., II PK 98/05; z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

W obrocie innym niż konsumencki, czyli profesjonalnym lub powszechnym, postanowienia umożliwiające jednej ze stron ukształtowanie wielkości świadczenia powinny być - w braku podstaw do stosowania przepisów szczególnych, dedykowanych obrotowi konsumenckiemu - poddane ocenie na zasadach ogólnych (zob. uchwałę SN z 28 kwietnia 2022 r., III CZP 40/22, postanowienie SN z 8 kwietnia 2024 r., I CSK 1079/23; wyrok SN z 12 października 2023 r., II CSK 863/23).

W orzecznictwie przyjmuje się, że w celu właściwego zastosowania w sprawie prawa materialnego sąd ma obowiązek zweryfikowania, czy strona sporu, u podstaw którego leży umowa łącząca ją z przeciwnikiem zawarła tę umowę jako konsument. Weryfikacja ta dokonuje się w świetle informacji o okolicznościach zawarcia umowy oraz celu, w jakim umowa została zawarta przedstawionych i wykazanych przez same strony, w tym i tę, która przypisuje sobie w ocenianym stosunku prawnym status konsumenta. Z uwagi na nieco inny reżim prawny mający zastosowanie do umów z udziałem konsumentów teza o takim charakterze spornego stosunku prawnego musi być ujawniona przeciwnikowi procesowemu, żeby mógł on zająć wobec niej stanowisko i podjąć obronę własnych interesów w sporze. Od fachowo reprezentowanej strony postępowania procesowego można wymagać, że przedstawi twierdzenia o swoim konsumenckim statusie i służące ich wykazaniu środki dowodowe z zachowaniem reguł ustalonych przez ustawodawcę w celu zapewnienia sprawnego przebiegu postępowania, nie zaś dopiero wtedy, gdy wynik postępowania okaże się dla niej niekorzystny (zob. wyrok SN z 28 marca 2024 r., II CSKP 1605/22).

Pojęcie konsumenta na gruncie art. 2 lit. b) dyrektywy 93/13, z uwagi na jej cel, w postaci ochrony strony słabszej w stosunku do drugiego kontrahenta pod względem siły negocjacyjnej oraz stopnia poinformowania, powinno być szerokie. Skorzystanie przez zainteresowaną osobę fizyczną z ochrony, jaką gwarantuje dyrektywa, w przypadku umów mieszanych jest uzasadnione w pewnych okolicznościach, bowiem pojęcie konsumenta w rozumieniu art. 2 lit. b) dyrektywy 93/13 obejmuje osobę, która zawarła umowę kredytu do użytku częściowo związanego z jej działalnością gospodarczą lub zawodową, a w części niezwiązanego z tą działalnością, wspólnie z innym kredytobiorcą, który nie działał

w ramach swojej działalności gospodarczej lub zawodowej, jeżeli cel działalności gospodarczej lub zawodowej jest tak ograniczony, że nie jest on dominujący w ogólnym kontekście tej umowy (zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 8 czerwca 2023 r., C-570/21).

W celu ustalenia, czy dana osoba jest objęta zakresem pojęcia konsumenta, a w szczególności, czy gospodarczy cel umowy kredytu zawartej przez tę osobę jest tak ograniczony, że nie jest on dominujący w ogólnym kontekście tej umowy, sąd jest zobowiązany uwzględnić wszystkie istotne okoliczności towarzyszące tej umowie, zarówno ilościowe, jak i jakościowe, takie jak w szczególności podział wykorzystania pożyczonego kapitału na działalność zawodową i pozazawodową, a w przypadku większej liczby kredytobiorców okoliczność, że tylko jeden z nich realizuje cel gospodarczy lub że kredytodawca uzależnił udzielenie kredytu przeznaczonego na cele konsumenckie od częściowego przeznaczenia pożyczonej kwoty na spłatę długów związanych z działalnością gospodarczą lub zawodową (zob. wyrok SN z 12 października 2023 r., II CSK 863/23).

Biorąc to pod uwagę Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, nie znajdując też okoliczności, które obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.

[SOP]

[ał]